

Sosiaalinen uusintaminen

Linssi yhteiskunnalliseen
eriarvoisuuteen

Sosiaalinen uusintaminen

Määrittelyä...

Sosiaalisella uusintamisella
(*social reproduction*)
tarkoitetaan ihmisten
päivittäistä ja
ylisukupolvista ylläpitoa ja
uusintamista.

- - the capacities available for birthing and raising children, caring for friends and family members, maintaining households and broader communities, and sustaining connections more generally.

- Nancy Fraser (2017)

Miksi intoilen sosiaalisesta uusintamisesta?

1. Sosiaalisen uusintamisen käsite on syntynyt keskusteluissa marxilaisuuden ja feminismin yhteensovittamisesta 1970–1980-luvuilla. Se mihin käsitteellä on tuolloin pyritty ja kuinka samat ongelmat toistuvat nykykeskusteluissa kertoo paljon näiden suuntausten yhteensovittamisen vaikeuksista.
2. Marxilainen tapa tarkastella kapitalismia on kovaa kamaa. Jopa niin kovaa, että marxilaiset (ja vasemmistolaiset) uupuvat itsekin tuon hallitsevalta näyttävän järjestelmän edessä. Sosiaalisen uusintamisen käsite on tapa tarkastella kapitalismia marxilaisesta näkökulmasta, mutta kapitalistisen viitekehyksen ulkopuolelta.
3. Sosiaalisen uusintamisen käsite on otettu käyttöön (myös) nykyisissä feministisissä keskusteluissa taloudesta. Käsitteen marxilaisten juurten ymmärtäminen tekee tällaisesta kapitalismin kritiikistä juurevampaa.

Feministinen taloustiede

Miksi sosiaalinen uusintaminen?

- kotityö, uusintava työ, hoiva -> tarkoituksena ollut tehdä näkyväksi muuten helposti näkymättömiin jäävää työtä
- tästä edetään tuon työn yhteiskunnallisesti välttämättömään luonteeseen ja vaatimukseen sen tunnustamisesta
 - BKT
 - palkka
 - hoivakriisi ja globaalit hoivaketjut
- tuodaan esiin muodollisen, rahatalouden ulkopuolinen toiminta ja merkitys

Tapausesimerkkejä

Wages for House Work 1970-luvulla

sama palkka samanarvoisesta työstä

Women's March 2017 ja muut isot marssit kansainvälisenä naistenpäivänä

Suomessa Ei leikkirahaa -kansanliike 2018 (palkkapolitiikka)

Ylipäänsä tämänhetkinen keskustelu sosiaali- ja terveysalan työvoimapulasta, rahoituksesta ja tulevaisuudesta.

Marxilaisella näkökulmalla annettavaa...

Käsitys kapitalismista yleensä sekä:

- palkkatyö
- tuotanto/uusintaminen
- tuottavan työn määritelmä

Marxilaisuuden ja feminismin historiaa

Omia kokemuksia?

Yritykset yhdistää marxilaisuutta ja feminismiä

- Käytännön kokemukset toiminnasta, “tuplasti enemmän kokouksia”
- Teoreettiset kehittelyt jäivät toistuvasti jumiin kahden mallin yhdistämiseen (*dual system models*), jossa kapitalismin ja luokkasorron selitys oli marxilainen, sukupuolten eriarvoisuutta selitettiin patriarkaatilla, mutta ei pystytty näyttämään, kuinka nämä kaksi eri selitystä liittyvät toisiinsa. (Vrt. intersektionaalisuudesta käyty keskustelu.)
- Kotityödebatti (*The Domestic Labour Debate*)
 - Wages for House Work 1970-luvulla
- Toistuvana teemana tuotannon ja uusintamisen suhde
- 2010-luvulla uudelleen herännyt keskustelu sosiaalisesta uusintamisesta

Kapitalismin analyysi sosiaalisen uusintamisen näkökulmasta

Työvoiman uusintamisen näkökulma

Sukupuolistunut työnjako

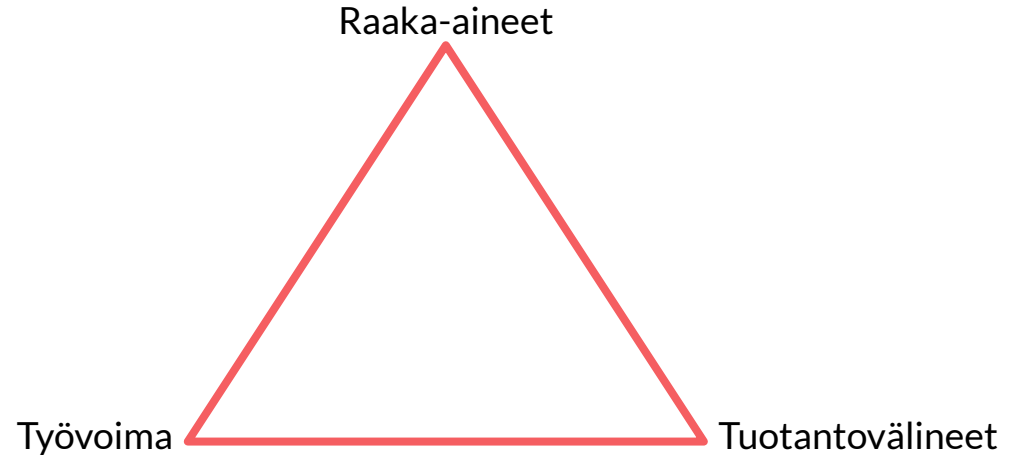
Biologia, kulttuuri, yhteiskunta

Sukupuolijärjestys

Kapitalistinen tuotantotapa

Omistava luokka – työväenluokka

Palkkatyö riistona

On eri asia osoittaa, että [esimerkiksi] sukupuolten eriarvoisuus on hyödyllistä kapitalismille kuin osoittaa, että alistus on olemassa, **koska** se on hyödyllistä kapitalismille (Rubin 1975).

Sosiaalinen uusintaminen työnä

Väestön, erityisesti työvoiman uusintaminen on yhteiskuntien toiminnan ytimessä
-> Sosiaalinen uusintaminen työtä, vaikka kapitalismissa osa siitä on palkatonta ja näin ollen näkymättömissä muodollisen talouden kannalta.

Palkkatyö erityisenä, kapitalismissa ilmenevänä työn muotona.

Työn käsitteellä rakenteet huomioivaan, mutta ei niihin kiinni jäävään yhteiskunnalliseen analyysiin. Työ arvon tuotantona ja kaiken sosiaalisen luomisen pohjana.

Sosiaalisen uusintamisen ja pääoman kasautumisen välinen ristiriita

Sosiaalinen uusintaminen elintason/työvoiman arvon näkökulmasta.

Pääoman kasautuminen kapitalistiselle tuotantotavalle tyypillisenä liikkeelle panevana voimana, jonka keskeisenä keinona on lisäarvon riistäminen palkkatyössä.

Valtioiden rooli ristiriitaa välittävänä tekijänä.

Uusliberalismi globaalin uudelleenjärjestelyn aikana

-> Sosiaalinen uusintaminen yhä enemmän uhattuna ja erot ihmisten välillä suhteessa sosiaaliseen uusintamiseen kärjistyvät.

Kommentteja feministisen taloustieteen keskusteluihin

Käsitys kapitalismista yleensä sekä:

- palkkatyö
- tuotanto/uusintaminen
- tuottavan työn määritelmä

Marxilaisittain kapitalismissa tuotantoa määrittää lisäarvon tuotanto. Myös uusintavaa työtä (sosiaalista uusintamista) tehdään lisäarvon tuotannon piirissä eli yksityisissä yrityksissä, palkkatyösuhteessa. Samalla kapitalistiset tuotantosuhteet vaikuttavat myös julkisen sektorin ja palkkatyön ulkopuolella tehtävään uusintavaan työhön.

Yhteenvetoa

- sosiaalisen uusintamisen näkökulma on yksi tapa tuoda marxilaista kapitalismin analyysia ajankohtaisiin poliittisiin keskusteluihin
- samojen asioiden äärellä ja samoja vaatimuksia esittäen eri tahot ja peräänkuuluttavat päättäjiltä ymmärrystä ja arvostusta -> marxilainen näkemys asiaan on, ettei se ole yksittäisten ihmisten henkisistä ominaisuuksista kiinni ja ongelma on systeemissä
- mitä jos yhteiskunta ja yhteisöt rakentuisivat sosiaalinen uusintaminen (ei voitonteko) edellä?

Lähteitä:

Elomäki, Anna & Ylöstalo, Hanna (2020) “Feministisempää poliittisen talouden tutkimusta”. *Poliittinen talous* 8(2020):1, 87–99.

Fraser, Nancy (2017) *Crisis of Care? On the Social-Reproduction Contradictions of Contemporary Capitalism*. Teoksessa Tithi Bhattacharya (toim.) *Social Reproduction Theory. Remapping Class, Recentering Oppression*. Lontoo: Pluto Press, 21–36.

Gibson-Graham, J. K. (2006) *The end of capitalism (as we knew it) : a feminist critique of political economy*. University of Minnesota Press: Minneapolis, London.

Hartmann, Heidi (1981) “The Unhappy Marriage of Marxism and Feminism: Towards a More Progressive Union”. Teoksessa Lydia Sargent (toim.) *Women and Revolution: A Discussion of the Unhappy Marriage of Marxism and Feminism*. South End Press: Boston, MA, 1–41.

Rubin, Gayle (1975) “The Traffic in Women: Notes on the ‘Political Economy’ of Sex”. Teoksessa Rayna Reiter (toim.) *Toward an Anthropology of Women*. Monthly Review Press: New York, 157–210.